

Projektmanual

Från matematikmaskin till IT

Syftet med denna projektmanual är att ge en handfast vägledning för alla medverkande i projektet *Från matematikmaskin till IT* i arbetet med att samla in, dokumentera, bevara och tillgängliggöra material om svensk IT-historia.

I manualens första handbok beskrivs projektets organisation och arbetsprocessen. I andra handboken förklaras projektets huvudmetoder. Tredje handboken av manualen utgörs av mallar och dokumentexempel för att säkerställa insamlingens kvalitet och underlätta projektets arbete.

Handbok 3.

Mallar och dokumentexempel

Denna handbok samlar projektets mallar och typdokument på ett och samma ställe. Dessa dokument ska även vara tillgängliga för projektets medarbetare som enskilda word- eller pdf-filer på Projektplatsen.se.

1. Information Tekniska museet (för utskick / utdelning).....	2
2. Överlåtelseblankett (Tekniska museet)	3
3. Blankett: Beställning av fotoarbete (Tekniska museet)	5
4. Blankett: Samtycke från avbildad person (Tekniska museet).....	6
5. Kvalitetskrav, format och metadata	7
6. Exempel på frågelista, intervjuer (Magnus Johansson, IT-ceum/ Linköpings universitet)	9
7. Transkriberingsexempel 1 för intervjuer (Peter Du Rietz).....	10
8. Transkriberingsexempel 2 för intervjuer (Peter Du Rietz).....	11
9. Medgivande för intervjuaren och informanten.....	12
10. Instruktioner åhörare (exempel, för utskick).....	13
11. Instruktioner paneldeltagare (exempel, för utskick)	15
12. Följebrev vittnesseminarium (exempel, för transkriptgranskning).....	17
13. Instruktioner för självbiografier (exempel, för utskick).....	18
14. Exempel frågelista självbiografier 1	23
15. Exempel frågelista självbiografier 2	24

1. Information Tekniska museet (för utskick / utdelning)

Svensk datorhistoria bevaras på Tekniska museet

”Från matematikmaskin till IT” är ett dokumentationsprojekt med syfte att skapa en kunskapsbas om svensk datorhistoria. Kunskapen kommer från en rad fokusgrupper med medlemmar som på olika sätt varit pionjärer inom svensk datoranvändning.

Huvudsakliga dokumentationsmetoder är vittnesseminarier och insamling av nyskrivna biografier, intervjuer, föremål, arkivalier, böcker och bilder. Detta material kommer att bevaras på Tekniska museet i Stockholm.

Tekniska museet har inarbetade rutiner för att bevara och tillgängliggöra sådant material. Kulturrådet har nu gett museet extra resurser under perioden 2006-2007 för att ta hand om datorhistoriskt material.

Vi som arbetar på Tekniska museet med projektet är:

Peter Du Rietz, projekledare TM / förvaltningsansvarig

Kontakt: 08-450 56 65 eller peter.durietz@tekniskamuseet.se

Ellinor Algin, fotograf

Ellinor arbetar med allt inom projektet som har med fotografering eller skanning av fotografier att göra.

Kontakt: 08-450 57 21 eller ellinor.algin@tekniskamuseet.se

Martin Lindberg, arkivarie

Martin tar emot och förtecknar allt arkivmaterial som fokusgruppmedlemmar donerar till museet.

Kontakt: 08-450 57 87 eller martin.lindberg@tekniskamuseet.se

Anne Marcusson, bibliotekarie

Anne tar emot och katalogiserar böcker som fokusgruppmedlemmar donerar till museet.

Kontakt: 08-450 57 16 eller anne.marcusson@tekniskamuseet.se

Peter Westerberg, föremålsintendent

Peter tar emot, dokumenterar och registrerar föremål som fokusgruppmedlemmar donerar till museet.

Kontakt: 08-450 57 07 eller peter.westerberg@tekniskamuseet.se

Genom vårt arbete blir det material som skapas eller doneras tillgängligt för allmänheten via museets olika databaser. Vi hoppas att Du också vill bidra till svensk datorhistoria!

2. Överlåtelseblankett (Tekniska museet)

TEKNISKA MUSEET

Dnr

Härmed överlåtes nedanstående föremål till Tekniska museet:

Sakord: Specifikation: Märke/nummer: Tillhör:	
--	--

Se vidare baksidan

Datum:

_____
Namnteckning, ev. firmanamn

_____
Namnförtydligande

Adress	
Postnummer	Postadress
Telefon	Födelseår

Mottaget av

_____

Övriga uppgifter

Material	Vikt	Färg
Längd	Bredd	Höjd
	Diameter	Rymd
Tillstånd vid förvärvet		
Tillverkare		
Tillverkningsort		År
Användare		
Ort		Tid
Anmärkningar		
Bilaga bestående av		
Övrigt (Utseende, funktionssätt, användningssätt, såld av, konstruktör, patentnummer osv)		
Motiv till förvärvandet		
Beslut		

Accessionsnummer
Realnummer

Huvudl	Reall
Kort	Givare
Tilv	Märkt
Data	

3. Blankett: Beställning av fotoarbete (Tekniska museet)

BESTÄLLNING TILL FOTO

Beställare	Handläggare	
Adress	Beställningsdatum 2007-05-30	Lovat den
E-post	Telefon 1	Telefon 2

Analogt

Digitalt

☐ Färg negativ	☐ Filmformat	☐ Tryck ..... cm/%	Leverans:
☐ Dia	☐ Repro	☐ Skärm ..... cm/%	☐ E-post
☐ S/V negativ	☐ Kopiering	Utskrift: A5 ☐ - A4 ☐ - A3 ☐	☐ CD

Fotografering:	Debitering
Bildbearbetning:	

4. Blankett: Samtycke från avbildad person (Tekniska museet)

SAMTYCKE FRÅN AVBILDAD PERSON

Fotograf:

Namn på avbildad person:

Namn på förälder/vårdnadshavare till avbildad person:

Skola/lärare:

Adress:

Postnummer och ort:

Telefon:

E-post:

Fotograferingsdatum Bildnr:

Bildbeskrivning:

Övrigt:

Tekniska museet får använda bilderna

Ja Nej

- tryckt reklamannons/kampanj
- reklamannons/kampanj på internet
- tryckt informationsmaterial
- informationsmaterial på Internet

Jag är över 18 år och myndig

namnunderskrift:

Namnförtydligande:

Förälders/vårdnadshavares underskrift

namnunderskrift:

Namnförtydligande:

ort och datum:

TEKNISKA MUSEET, NORRA DJURGÅRDEN, MUSEIVÄGEN 7, BOX 27842, 115 93 STOCKHOLM, SWEDEN

TEL +46 8 450 56 00, FAX +46 8 450 56 01, PG 194200-2, BG 165-5349, ORG.NR 802005-9187, TEKNISKAMUSEET.SE

5. Kvalitetskrav, format och metadata

Ljud

Kvalitetskrav: ljudet ska gå att använda i utställningar, på webben och till radio/TV-program.

Format: mp3

Rutiner: Ljudband digitaliseras. Ljudinspelningar sparas som ljudfiler i mp3-format på CD-R.

Metadata: Alla ljudfiler förses med metadata som inhämtas under genomlysning av inspelningen eller i samband med inspelningen.

- Vilka personer hörs på bandet? Roller?
- Vad handlar innehållet om?
- Innehållsförteckning med räknarställningsangivelser
- Är intervjun transkriberad? Länka till textfil.
- När är bandet inspelat?
- Var är bandet inspelat?
- I vilket sammanhang är bandet inspelat
- Nämda företag, organisationer och personer

Bild

Kvalitetskrav: om möjligt tryckbara bilder.

Tekniska museet har en fotograf anställd för detta projekt. Denna fotograf arbetar bland annat med att fotografera vittnesseminarier och informanter, ta emot fotografiskt material samt bistå med ”beställningar” av bilder inom projektet. Leveranstid är en arbetsvecka för bildbeställningar. Se beställningsblankett för fotoarbete.

Tekniska museet har uttalade kvalitetskrav avseende digitala bilder. För en lekman är det svårt att leva upp till dessa krav, som motsvarar tryckbara bilder i en storlek där den längsta sidan är 30 cm. Detta betyder att bildfilen i möjligaste mån skall ligga i 16 bitar, 300 dpi och där storleken är 30 cm i längsta sidan. Digitala fotografier sparas dels i TIFF-format för arkivexemplar och dels som JPG för visningsexemplar.

Format: TIFF och JPG

Rutiner: Om bilderna som doneras inte är digitala så skall de, om möjligt, vara negativ/dia som Tekniska museets fotograf sedan kan skanna. Fotokopior är oftast av så dålig kvalitet att de inte duger för Tekniska museets krav.

Metadata: Bildtexter skrivs till varje fotografi. Bildtexterna bör ha med information om:

- Vilka personer förekommer på bilden
- Vem är bildskapare? Vem tog fotografiet
- Vilket år togs fotografiet?

- I vilket sammanhang togs fotografiet?
- Var togs fotografiet
- Vilket företag är bilden kopplad till?
- Vad föreställer fotografiet – vad är det som händer?
- Varför skapades bilden?
- Är bilden hämtad någonstans ifrån? Förekommer bilden någon annanstans?
- Är Tekniska museet fria att använda bilden i sin verksamhet?

Hjälpmedel: Digitalkamera med möjlighet till bilder på över 7 miljoner pixlar.

Film och video

Kvalitetskrav: filmerna ska gå att visas i utställningar, på webben och användas i TV-program.

Format: MPEG 2.

Rutiner: Vittnesseminarier filmas av kontrakterat företag. Gamla VHS-videokassetter som doneras till Tekniska museet kan överföras till digitalformat av museet.

Metadata:

- När är filmen inspelad
- Var är filmen inspelad
- Vem har spelat in filmen
- Vad visar filmen – vad handlar innehållet om?
- Vilka förekommer på filmen
- Om det är en intervju, är den transkriberad/indexerad? Länka till textfil.
- I vilket sammanhang är filmen gjord?
- Är detta originalkassetten?
- Finns det kopior någon annanstans?
- Nämnade organisationer, personer, företag.

6. Exempel på frågelista, intervjuer (Magnus Johansson, IT-ceum/Linköpings universitet)

Magnus Johansson skrev en preliminär frågelista för intervjuer inom IT-/datorhistoria. Med IS/IT avses såväl informationssystem som informationsteknik. De inkluderar områden som tidigare bl. a. kallats för databehandling, ADB, mm.

1. Vilken är din utbildningsbakgrund?
2. Berätta om din karriärväg!
3. När kom du i kontakt med IS/IT första gången?
4. Hur har du själv arbetat med IS/IT i ditt yrkesliv?
  - Varför började du intressera dig för IS/IT? Vilka har varit drivkrafterna?
5. Vilka betydelsefulla projekt och/eller beslut har Du varit involverad i?
6. Hur blev verkligheten i förhållande till beslutsunderlaget?
  - Tid
  - Ekonomi
  - Funktion
  - Kunder, anställda etc
7. Hur har IS/IT medverkat till att förändra fokusområdet (olika delar av detta)?
  - Vilka har varit de viktigaste besluten?
8. I vilka avseenden har Sverige varit föregångsland (eller motsatsen)?
9. Vilken roll har samarbetet i olika formella eller informella nätverk spelat?
  - Vilka har de olika aktörerna varit?
10. Vilken roll har konkurrens mellan aktörerna spelat?
11. Har myndigheternas agerande varit viktigt?
12. Vilka har de viktigaste drivkrafterna i övrigt varit?
13. Vilka var de viktigaste besluten?
14. Vilka var de svåraste hindren?
15. Vad var mest spännande?
16. Nämn några viktiga personer i sammanhanget!
  - Varför har de varit så betydelsefulla?
17. Hur har leverantörerna möjliggjort respektive försvårat utvecklingen?
18. Vilka var de största framgångarna?
  - orsakerna till att det gick bra
  - vad kan man lära för framtiden
19. Vilka var de största misslyckandena?
  - orsakerna till att det gick illa
  - vad kan man lära för framtiden
20. Varifrån kom kunskapen om IS/IT inom fokusområdet?
  - Utbildning
  - Konferenser
  - Idékällor och influenser
  - Utlandserfarenheter
  - Institutioner
  - Personer

7. Transkriberingsexempel 1 för intervjuer (Peter Du Rietz)

När man transkriberar en intervju kan det vara intressant att få fram mer än vad som sägs, man är även intresserad av hur det sägs för att därigenom kunna ge läsare möjlighet att tolka utsagan och själv analysera innehållet. Det blir då viktigt att ha med allt som sägs, men även markera pauser och betoningar. Detta arbete är mycket tidsödande. Transkriberingen görs lämpligen i Word, men sparas sedan i pdf-format för digital arkivering. En transkribering kan läggas upp som nedan:

Intervju med Anders Andersson, testperson till IT-historiskt projekt. 2005-12-02

Kort om informanten och om intervjusituationen. Vem har intervjuat? När är intervjun transkriberad?

Transkriberingsprinciper

Förklaring av hur man har valt att transkribera. Markeras skratt, pauser, intensitet, starkt och lågt ljudläge, intervjuledarens hummanden? Hur?

AA = Anders Andersson

IL = Intervjuledare (frågeställare, ange initialer)

IL: Det är den 2:a december 2005 på förmiddagen och jag sitter här med Anders Andersson. Välkommen, kan du presentera dig lite kort?

AA: Jag heter Anders Andersson och är 67 år, jag är alltså född 1938 i Stockholm. Nu är jag pensionär, men jag har arbetat länge som IT-chef i näringslivet. Privat är jag gift sedan 40 år och har två vuxna barn och tre barnbarn.

IL: När började du arbeta med datorer?

AA: Det var 1965, jag rekryterades till ett projekt för att...

Etc...

8. Transkriberingsexempel 2 för intervjuer (Peter Du Rietz)

I en intervjutabla fokuserar man på vad det är som sägs, själva innehållet. Frågor anges tillsammans med korta sammanfattningar av svaren. För att läsaren på ett enkelt sätt ska kunna gå till grundkällan (själva ljudinspelningen) för att få ett korrekt citat, anges räknarinställningen vid varje fråga.

Att skriva ut en intervjutabla tar betydligt mindre tid än att göra en transkribering. Intervjutablan görs lämpligen i Word, men sparas sedan i pdf-format för digital arkivering. En intervjutabla kan se ut som nedan.

Intervju med Anders Andersson, testperson till IT-historiskt projekt. 2005-12-02

Kort om informanten och om intervjusituationen. Vem har intervjuat?

Tim:min:sek

00:00:00   **Presentation av informant**

Anders Andersson. Född 1938 i Stockholm. Pensionär, tidigare IT-chef i näringslivet. Gift sedan 40 år, 2 vuxna barn, barnbarn.

00:01:06   **När började du arbeta med datorer?**

1965, rekryterades till projekt för att...

etc...

9. Medgivande för intervjuaren och informanten

[Standardblankett ej tillgänglig än.
Kontakta Tekniska museet.]

10. Instruktioner åhörare (exempel, för utskick)

Tidig programmering

Bäste pionjär!

Vi är glada att du vill delta som åhörare vid vittnesseminariet ”Tidig programmering”.

Det här är det andra seminariet om tidig datorhistoria som projektet ”Från matematikmaskin till IT” arrangerar. Projektets syfte är att dokumentera svensk IT-historia genom att skapa muntligt källmaterial. Insamlingsmetoderna är intervjuer, självbiografier och s.k. vittnesseminarier. Ett vittnesseminarium är en internationellt beprövad metod och kan ses som en sorts gruppintervju där ett antal aktörer under informella förhållanden debatterar ett händelseförlopp som de själva varit med i.

Vi har till detta seminarium valt ut ett begränsat antal deltagare för att diskutera personliga erfarenheter av programmering under 1950-talet och under 1960-talet. En moderator kommer att presentera paneldeltagarna och leda diskussionen under seminariet. Vittnesseminariet spelas in med ljud och bild och transkriberas. Därefter tillförs biografisk information om deltagarna och dessa får också möjlighet att komma med rättelser av transkriptet för att t.ex. namnangivelser ska bli korrekta. Inspelningen samt det oredigerade transkriptet kommer att bevaras i Tekniska museet och det redigerade transkriptet kommer att publiceras.

Vi är mycket tacksamma ifall Du kunde ta med Ditt Curriculum Vitae, CV, och lämna det till arrangörerna innan seminariets början eftersom vi avser att följa upp vittnesseminariet med en bredare insamling av självbiografier.

Varmt välkomna!

Per Lundin

Avd. för teknik- och vetenskapshistoria, KTH

V.g.v.

Program

12.00 Lunch i museets kafeteria.

13.00 Inledning.

13.15 Paneldeltagarna (se nedan) berättar under ca 10 minuter var om sina viktigaste erfarenheter och minnen av programmering under **1950-talet**. Därefter följer diskussion under ledning av moderator.

15.00 Kaffe.

15.15 Paneldeltagarna (se nedan) berättar under ca 10 minuter var om sina viktigaste erfarenheter och minnen av programmering under **1960-talet**. Därefter följer diskussion under ledning av moderator.

17.00 Avslutning.

Moderator: Lars Arosenius.

Paneldeltagare:

1950-tal: Göran Kjellberg
                 Elsa-Karin Boestad-Nilsson
                 Hans Riesel
                 Göran Waernér

1960-tal: Björn Kleist
                 Ingemar Dahlstrand
                 Bengt Gällmo
                 Bjarne Däcker

Lokal och tid: Vittnesseminariet ”Tidig programmering” äger rum på **Tekniska museet** i Stockholm, den **16 mars 2006** med start kl. **12.00** med en gemensam lunch i museets kafeteria. Seminariet tar plats i museets Wallenbergsal och beräknas vara avslutat kl. 17.00.

11. Instruktioner paneldeltagare (exempel, för utskick)

Tidig programmering

Bäste pionjär!

Vi är glada till att Du tackat ja till deltagande i vittnesseminariet ”Tidig programmering”. Syftet med detta seminarium är att diskutera Dina och övriga paneldeltagares personliga erfarenheter av programmering under 1950-talet och under 1960-talet.

Det här är det andra seminariet om tidig datorhistoria som projektet ”Från matematikmaskin till IT” arrangerar. Projektets syfte är att dokumentera svensk IT-historia genom att skapa muntligt källmaterial. Insamlingsmetoderna är intervjuer, självbiografier och s.k. vittnesseminarier. Ett vittnesseminarium är en internationellt beprövad metod och kan ses som en sorts gruppintervju där ett begränsat antal aktörer under informella förhållanden debatterar ett händelseförlopp som de själva varit med i.

Vittnesseminariet spelas in med ljud och bild och transkriberas. Därefter tillförs biografisk information om deltagarna och Du får också möjlighet att komma med rättelser av transkriptet för att t.ex. namngivelser ska bli korrekta. Inspelningen samt det oredigerade transkriptet kommer att bevaras i Tekniska museet och det redigerade transkriptet kommer att publiceras.

En moderator kommer att leda diskussionen under seminariet. Denne kommer att presentera Dig och be dig inleda i ca 10 minuter om Dina personliga erfarenheter av tidig programmering. Eftersom målet är ett informellt samtal emellan Er ser vi helst att Du inte förberett skriftliga inlägg. För att det insamlade materialet ska bli så beständigt och få så hög kvalitet som möjligt vill vi också vänligen be Dig att inte visa OH-bilder eller annat visuellt material eller föremål eftersom detta stör det informella utbytet och försvårar såväl inspelning som transkribering.

Vi är mycket tacksamma ifall Du kunde ta med Ditt Curriculum Vitae, CV, och lämna det till arrangörerna innan seminariets början (alt. skicka in det i förväg).

Vid ev. förhinder meddela undertecknad: plundin@kth.se, 08-790 87 41.

Varmt välkomna!

Per Lundin

Avd. för teknik- och vetenskapshistoria, KTH

V.g.v.

Program

12.00 Lunch i museets kafeteria.

13.00 Inledning.

13.15 Paneldeltagarna (se nedan) berättar under ca 10 minuter var om sina viktigaste erfarenheter och minnen av programmering under **1950-talet**. Därefter följer diskussion under ledning av moderator.

15.00 Kaffe.

15.15 Paneldeltagarna (se nedan) berättar under ca 10 minuter var om sina viktigaste erfarenheter och minnen av programmering under **1960-talet**. Därefter följer diskussion under ledning av moderator.

17.00 Avslutning.

Moderator: Lars Arosenius.

Paneldeltagare:

1950-tal: Göran Kjellberg
Elsa-Karin Boestad-Nilsson
Hans Riesel
Göran Waernér

1960-tal: Björn Kleist
Ingemar Dahlstrand
Bengt Gällmo
Bjarne Däcker

Lokal och tid: Vittnesseminariet "Tidig programmering" äger rum på **Tekniska museet** i Stockholm, den **16 mars 2006** med start kl. **12.00** med en gemensam lunch i museets kafeteria. Seminariet tar plats i museets Wallenbergsal och beräknas vara avslutat kl. 17.00.

12. Följebrev vittnesseminarium (exempel, för transkriptgranskning)

Per Lundin
Avd. för teknik- och vetenskapshistoria
KTH
100 44 Stockholm
08-790 87 41
plundin@kth.se

Sthlm, den 30 May 2007

Bäste pionjär,

Härmed skickar jag över en redigerad version av vittnesseminariet ”Tidig programmering” som ägde rum på Tekniska museet den 16 mars 2006. Vittnesseminariet spelades in och därefter har videobanden transkriberats. Jag har därefter genomfört en varsam redigering av materialet i syfte att göra texten läsbar. Jag har inte ändrat ordalydelse. Jag har strukit ett antal passager, t.ex. oavslutade meningar eller resonemang. För att göra texten läsbar för en bredare publik kommer jag att lägga till förklarande fotnoter.

Jag vill vänligen be Dig granska Din egen medverkan, komma med eventuella korrigeringar, kompletteringar eller förtydliganden. I vissa fall har inspelningen gjort att transkriberaren haft svårt att höra vad som sades. Dessa passager är markerade med frågetecken. I andra fall är det oklart om transkriberaren (eller jag) förstått namn eller begrepp korrekt. Jag vill särskilt be Dig att rätta dessa oklarheter.

Jag vore mycket tacksam om Du kunde returnera det granskade transkriptet till mig innan den 18 oktober 2006. Eventuella korrigeringar, kompletteringar och förtydliganden samt biografiska detaljer kommer därefter att infogas transkriptet i form av fotnoter. Slutligen kommer texten att slutredigeras för publicering.

Med vänlig hälsning,

Per Lundin

13. Instruktioner för självbiografier (exempel, för utskick)

Din självbiografi behövs!

Stockholm 2007-05-30

Bäste pionjär!

Vi skriver för att inbjuda dig till att delta i vår minnesinsamling som syftar till att ta reda på huvudaktörers bidrag i utvecklingen och användningen av IT inom vården.

Du har varit en viktig aktör av denna historia och besitter därmed en unik kunskap som behövs för att senare kunna rekonstruera och tolka den svenska IT-utvecklingen inom vården, och dess konsekvenser. Vi vill därför uppmuntra Dig att skriva Din egen biografi med fokus på Din roll i utvecklingen eller användningen av IT inom Ditt (Dina) yrkesområde(n). Det som är viktigast för oss är Din egen dåtida förståelse av IT-utvecklingen, dess dåtida kontext. På nästa sida följer korta instruktioner som Du kan ta hjälp av i Ditt skrivande.

Detta är ett delprojekt, ett så kallat Fokusområde, inom det stora nationella dokumentationsprojektet "Från matematikmaskin till IT", med Svenska Dataföreningen, Tekniska Museet och KTH som huvudmän. Detta storskaliga projekt syftar till att göra IT-historien i Sverige, bland annat inom vården, tillgänglig för forskningsvärlden och allmänheten. Din självbiografi och Ditt CV är en av grundstenarna i dokumentationsprojektet som innefattar även det vittnesseminarium som Du blivit inbjuden till under 2006.

Har Du dokument, föremål, bilder eller annat material som Du i anslutning till denna självbiografi önskar överlåta till Tekniska Museet får Du gärna kontakta Tekniska Museets personal, deras kontaktuppgifter bifogas i slutet av detta brev. Känner Du andra personer som skulle kunna bidra till denna minnesinsamling får Du gärna kontakta Urban Rosenqvist om detta (Urban.Rosenqvist@pubcare.uu.se / 070-5935353).

IT-historien kan inte skrivas utan Dig och vi ser fram emot att ta del av Din erfarenhet och kunskap!

Bästa hälsningar,

Isabelle Dussauge,
Bengt Olsen,
Hans Peterson,
Urban Rosenqvist—Fokusgruppen "IT inom vården"

Skrivguide

Många avvägningar görs när man skriver sin självbiografi. En utgångspunkt är att berättelsen huvudsakligen handlar om två aspekter: Ditt eget liv, Dina insatser och erfarenheter, IT:s utveckling, dess förutsättningar och konsekvenser såsom Du har upplevt det.

Det är viktigt att Du själv tematiserar Din berättelse och tar upp de aspekter som Du anser är viktigast eller mest förklarande. Därför vill vi begränsa oss till att ge följande rekommendationer för Ditt skrivande:

- Fokusera gärna på de *aspekter* av IT-utvecklingen (t.ex.: specifika projekt Du deltagit i; den tekniska förändringens konsekvenser; mm) som varit viktigast för Dig inom Ditt yrkesområde och professionella praxis.
- Det är Din egen *förståelse* av för Dig relevanta IT-områden i samspel med Ditt yrkesområde som är centralt att få fram.
  - När Du berättar kan Du försöka återge vilka Dina visioner var av vad IT skulle kunna användas till eller bli i framtiden. Varför var det viktigt? Vilka hinder eller motstånd fanns det?
- Var konkret i Din berättelse:
  - Försök tidsbestämma perioder eller händelser Du hänvisar till; namnge de personer som varit viktiga i De projekt eller skeenden Du har valt att berätta om; ange teknisk, klinisk eller vetenskaplig information.
  - Vidare exempel: Beskriv gärna den kliniska/vetenskapliga/tekniska praktiken och dess organisation när dessa har varit relevanta, samt samspelet med tekniken och med andra aktörer. Berätta gärna om vilken kunskap som var tillgänglig i dessa perioder, och hur. Berätta om eventuella oenigheter eller debatter.
  - En hjälp kan vara att identifiera milstolpar i Din egen utveckling eller i IT-utvecklingen såsom den berört Dig.
  - Är Du osäker på vissa händelser får Du gärna ange detta i Din berättelse. I bästa fall kommer Du under processens gång att hitta en källa som kan bekräfta ett visst datum, plats eller namn mm.
  - Du får gärna hänvisa till andra källor - fotnoter välkomnas!
- Du får börja Din självbiografiska berättelse vid den punkt som Du anser är mest relevant för att förstå Ditt samspel med de IT-områden som varit viktigast i Ditt yrkesliv.
  - Ditt första intresse för eller kontakt med IT kan vara en sådan utgångspunkt. En annan kan vara att börja där Ditt yrkesliv började. Andra startpunkter är möjliga, Du är den som kan bedöma detta bäst.
- Tänk på att Din text kommer att läsas av andra som är intresserade av Din roll och av den teknisk-medicinska utvecklingen!

Frågor

Den berättelse som du skriver är en historia om dig, IT, vård/medicin—och samhället. De huvudfrågor som vi inom projektet är intresserade av är enkla: Vad gjorde du? Hur gjorde du? Hur tänkte du? Vad spelade roll för vad du tänkte och gjorde?

För att underlätta för ditt skrivande har vi brutit ner dessa stora linjer i mer fokuserade, konkreta frågor. Betrakta dessa som en hjälp snarare än ett formulär. Vi ser helst att din text ska vara som en minnesberättelse; undvik gärna att reproducera själva frågorna i texten. Vi har använt ”IT/datorer” som ett allmänt ord, som även står för ADB mm.

Du behöver inte heller behandla alla aspekter som tas upp nedan. Det är du som vet bäst vad som varit viktigt för dig, och kan bäst välja vad du vill berätta om!

[Här bifogades en frågelista, se bilaga 17.]

Tack för ditt deltagande, och lycka till med skrivandet!

Praktiska instruktioner

Din självbiografi får gärna vara mellan 2 och 25 sidor lång, vilket motsvarar 600-15.000 ord. Din text kommer i princip inte att redigeras, utan Du ansvarar för innehållet och formen.

Vi ser även gärna att Du sänder Ditt CV till oss om det kompletterar Din berättelse.

Tekniska Museet kommer att ta emot och förvalta Din berättelse. Om Du sänder Din självbiografi till oss, har Du med detta godtagit att Tekniska Museet kommer att använda den för sin och projektets verksamhet, vilket inkluderar forskning, vetenskapliga och populärvetenskapliga framställningar.

Det elektroniska format som är enklast att hantera är Word eller PDF. Har Du inte möjlighet att sända din självbiografi/minnesberättelse elektroniskt får Du istället sända en pappersversion till följande adress:

Urban Rosenqvist
*****
**** Stockholm
*****@****

Har Du några frågor? Kontakta gärna Urban Rosenqvist per e-post (*****@****) eller telefon (08-*****).

Det går också bra att kontakta oss andra som arbetar inom Fokusgruppen ”IT och vård”: Bengt Olsen (*****@*****, 070-*****), Hans Peterson (****@****, 070-***** eller 08-*****), och Isabelle Dussauge (isadus@kth.se, 070-****).

Kontaktuppgifter Tekniska museet

”Från matematikmaskin till IT” är ett dokumentationsprojekt med syfte att skapa en kunskapsbas om svensk datorhistoria. Kunskapen kommer från en rad fokusgrupper med medlemmar som på olika sätt varit pionjärer inom svensk datoranvändning.

Huvudsakliga dokumentationsmetoder är vittnesseminarier och insamling av nyskrivna biografier, intervjuer, föremål, arkivalier, böcker och bilder. Detta material kommer att bevaras på Tekniska museet i Stockholm.

Tekniska museet har inarbetade rutiner för att bevara och tillgängliggöra sådant material. Kulturrådet har nu gett museet extra resurser under perioden 2006-2007 för att ta hand om datorhistoriskt material.

Vi som arbetar på Tekniska museet med projektet är:

Peter Du Rietz, projektledare TM / förvaltningsansvarig

Kontakt: 08-450 56 65 eller peter.durietz@tekniskamuseet.se

Ellinor Algin, fotograf

Ellinor arbetar med allt inom projektet som har med fotografering eller skanning av fotografier att göra.

Kontakt: 08-450 57 21 eller ellinor.algin@tekniskamuseet.se

Martin Lindberg, arkivarie

Martin tar emot och förtecknar allt arkivmaterial som fokusgruppmedlemmar donerar till museet.

Kontakt: 08-450 57 87 eller martin.lindberg@tekniskamuseet.se

Anne Marcusson, bibliotekarie

Anne tar emot och katalogiserar böcker som fokusgruppmedlemmar donerar till museet.

Kontakt: 08-450 57 16 eller anne.marcusson@tekniskamuseet.se

Peter Westerberg, föremålsintendent

Peter tar emot, dokumenterar och registrerar föremål som fokusgruppmedlemmar donerar till museet.

Kontakt: 08-450 57 07 eller peter.westerberg@tekniskamuseet.se

Genom vårt arbete blir det material som skapas eller doneras tillgängligt för allmänheten via museets olika databaser. Vi hoppas att Du också vill bidra till svensk datorhistoria!

14. Exempel frågelista självbiografier 1

[Denna frågelista formulerades av Dan Waldetoft (Nordiska museet) och användes i ett självbiografiskt upprop i *Ny Teknik*. Utifrån denna har även ett antal anpassade frågelistor tagits fram för yrkesspecifika upprop: sjuksköterskor, läkare mm.]

Glöm inte att skriva namn, adress och födelseår överst på första sidan!

Bakgrund

Berätta om din barndom. Var du är född, om dina föräldrar och deras yrken, om din skolgång.

Framtidsutsikter

Vilka intressen och fritidssysselsättningar hade du i din ungdom? Fanns det förväntade yrkesval, från dig själv, från föräldrar eller andra närstående? Vilken betydelse hade skolan för din kommande inriktning? Berätta om dina fortsatta studier och om livet under studietiden. Berätta gärna om signifikativa händelser!

Introduktion till dator-/datatekniken

När och var kom du första gången i kontakt med och började använda en dator (matematikmaskin, datamaskin) och vilka var de första uppgifterna? Berätta om den första anställningen med dator/datatekniskt och/eller "numeriskt" innehåll. Berätta också om samarbeten med särskilda personer, om rutiner och speciella svårigheter, maskintyper och kodningstekniker. Fanns viktiga relationer både i och utanför din organisation eller arbetsuppgift?

Maskiner och tekniker

Vilka maskintyper och/eller programmeringstekniker har du arbetat med? Beskriv gärna några speciella och viktiga förändringar i det avseendet för dig egen del. Hur har förändringarna påverkat upplevelsen av arbetet och kvaliteten på arbetsresultatet? Har du själv gjort specifika val av maskin och programmeringsteknik och i så fall varför?

Kunskaper och färdigheter

Har kravet på inhämtning av kunskaper, information och färdigheter för att bedriva arbetet varit olika under skilda tidsperioder? Berätta i så fall varför. Har behovet av internationella kontakter förändrats? Vilka länder och institutioner (högskolor, företag, myndigheter) har du själv besökt, i vilka sammanhang och i vilka funktioner? Har du verkat för kompetensförändringar inom ditt område?

Synen på dator- och datateknik

Hur har synen på dig som datoranvändare och/eller datorproducent förändrats under ditt yrkesliv? Hur har dator/datateknikens status förändrats, som du ser det?

Livet i övrigt

Här vill vi att du skriver om livet utanför ditt yrkesarbete. Berätta om familjeliv och fritidsintressen, om föreningsengagemang och annat. Har ditt yrke påverkat valet av bostadsort? Berätta om ditt liv idag.

15. Exempel frågelista självbiografier 2

[Denna frågelista användes inom fokusgruppen "IT inom vården" för en uppföljning av tidigare seminarier/kontakter. Denna självbiografiinsamling riktade sig till identifierade utvecklare av datoriserade lösningar i vården.]

Vilken var din väg till IT?

- Biografisk information—Var och när är du född?
- Om det är relevant, berätta om din utbildningsbakgrund och din karriärväg.
- Hur började du intressera dig för IT/datorer?

Hur har du själv arbetat med IT/datorer inom vården och medicinen?

- Vilka projekt och/eller beslut har du varit involverad i som varit betydelsefulla för dig?

Berätta gärna mer om hur arbetet med ett specifikt projekt, eller flera projekt, gick till. Berätta gärna också om projekt som verkade lovande men inte lyckades. Här följer några frågor som kan hjälpa dig att berätta om ett projekt:

- Hur började projektet? Vad var bakgrunden till det?
- Vad var projektets syfte utifrån ditt perspektiv? Förändrades syftet över tid? Hur? Varför?
- Vad var IT/datorer för dig? Vad tyckte du att IT/datorer kunde möjliggöra? Vilka problem kunde IT/datorer lösa? Fanns det andra, eventuellt konkurrerande förståelser av IT/datorer? Berätta gärna om oenigheter.
- Vad gjorde du? Hur arbetade du/ni? Ange gärna konkreta exempel som belyser hur du arbetade. Vilka andra var involverade? Hur? Vilka var huvudproblemen på vägen? Hur förhöll du dig till dem?
- Vilka var de olika aktörerna som på något sätt spelade roll i ditt projekt och ditt arbete? Hur var de inblandade? Berätta gärna om konkreta händelser och personer. Aktörer kan vara människor eller organisationer, t.ex. myndigheter, leverantörer, patienter, finansiärer, intresseorganisationer, politiker, yrkesgrupper och deras fackförbund, etc. Aspekter du kan ta upp är t ex samarbete, konkurrens, formella och informella nätverk, aktörers olika intressen.
- Blev tekniska, personliga, organisatoriska, vetenskapliga, eller politiska förändringar viktiga för din egen del? Berätta gärna om konkreta händelser!
- Varifrån kom din kunskap om IT? Hur förändrades det? Berätta t.ex. om idékällor och influenser; eventuella utbildningar, konferenser, utlandserfarenheter; institutioner; personer mm.
- Hur blev verkligheten i förhållande till planerna? Exempel på aspekter som du kan ta upp är tid, ekonomi, anställda, patienter, funktion, kunder, mm. Har det funnits kontroverser eller debatter som berört ditt arbete? Berätta gärna om hur.

Tillbakablick: Hur ser du idag på utvecklingen?

- Hur påverkade utvecklingen inom vården/medicinen ditt arbete med IT/datorer?
- Och tvärtom: Hur påverkade ditt arbete med IT/datorer utvecklingen inom vården/medicinen eller ditt yrkesområde? Hur har IT/datorer medverkat till att förändra ditt yrkesområde, eller olika delar av detta? Ange gärna konkreta exempel. I vilka avseenden har Sverige varit föregångsland (eller motsatsen) på området?
- Vilka händelser eller beslut anser du ha varit milstolpar i utvecklingen?
- Vilka har dina viktigaste drivkrafter varit? Berätta gärna om de svåraste hindren. Vad var mest spännande?
- Vilka tycker du var de största misslyckandena? Vilka var orsakerna till att det gick illa?
- Vilka tycker du idag var de största framgångarna? Vilka var orsakerna till att det gick bra?